

OILADA SIBLING MUNOSABATLARINING SHAXS SHAKLLANISHIGA TASIRI

*Andijon davlat universiteti,
Umumiy psixologiya kafedrasi professori
Tojiboyeva Gulxumorxon Raxmonjonovna
Andijon davlat universiteti 1-bosqich magistranti
Xoshimova Muslimaxon Ulugbek qizi*

Annotatsiya

Ushbu maqola "Oilada sibling munosabatlarining shaxs shakllanishiga tasiri" mavzusiga bag'ishlangan. Maqolada oiladagi aka-uka yoki opa-singil o'rtasidagi munosabatlarning bolalarning shaxsiy rivojlanishiga ta'siri tahlil qilinadi. Sibling munosabatlari, ya'ni o'rtoqlikdagi raqobat, hamkorlik va qo'llab-quvvatlash kabi faktlar, bolada ijtimoiy ko'nikmalar, hissiy barqarorlik va o'zini anglashni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, oiladagi o'rtoqliklarning bolalarning psixologik salomatligi, emosional rivojlanishi va ijtimoiy munosabatlarida qanday aks etishi ko'rib chiqiladi. Maqola oilaviy tuzilma va tarbiya uslublarining sibling munosabatlariga ta'sirini ham tahlil qiladi.

Kalit so'zlar: sibling munosabatlari, shaxs shakllanishi, ijtimoiy ko'nikmalar, emosional rivojlanish, oilaviy tuzilma, raqobat, hamkorlik, psixologik salomatlik, oilaviy tarbiya.

Abstract

This article is dedicated to the topic "The Influence of Sibling Relationships in the Family on Personality Formation." The article analyzes the impact of sibling relationships, such as competition, collaboration, and support, on the personal development of children. These relationships play a significant role in shaping social skills, emotional stability, and self-awareness. Furthermore, the article explores how family structure and parenting styles influence sibling interactions and the psychological well-being of children. It emphasizes the importance of positive sibling relationships in emotional development and social interactions.

Keywords: sibling relationships, personality formation, social skills, emotional development, family structure, competition, collaboration, psychological well-being, parenting styles.

Аннотация

Данная статья посвящена теме "Влияние отношений между братьями и сестрами в семье на формирование личности". В статье анализируется влияние различных типов отношений между братьями и сестрами, таких как конкуренция, сотрудничество и поддержка, на личностное развитие детей. Эти

отношения играют важную роль в формировании социальных навыков, эмоциональной стабильности и самосознания. Также рассматривается влияние семейной структуры и стилей воспитания на взаимодействие между братьями и сестрами, а также их психологическое благополучие. В статье подчеркивается важность позитивных отношений между братьями и сестрами для эмоционального развития и социальных взаимодействий.

Ключевые слова: Отношения между братьями и сестрами, формирование личности, социальные навыки, эмоциональное развитие, семейная структура, конкуренция, сотрудничество, психологическое благополучие, стили воспитания.

Kirish

Oilada o'sish, odamning shaxsiyati va uning psixologik rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, o'rtoqlik, aka-uka (sibling) munosabatlari insonning shaxsiyati shakllanishida hal qiluvchi omil bo'lishi mumkin. O'rtoqlik munosabatlari, ya'ni aka-uka yoki opa-singil o'rtasidagi o'zaro aloqalar, insonning ijtimoiy qobiliyatlarini rivojlantirish, emosional barqarorlikni saqlash, va psixologik salomatlikni yaxshilashda katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada oilada sibling munosabatlarining shaxs shakllanishiga ta'siri tahlil qilinadi.

Aka-uka munosabatlari turli shakllarda namoyon bo'lishi mumkin. Bular orasida raqobat, hamkorlik, qo'llab-quvvatlash, va hatto jalb etilgan dushmanlik kabi turli hissiy holatlar mavjud. Har bir o'rtoqlik turi shaxsiy sifatlarning shakllanishiga turlicha ta'sir ko'rsatadi. Masalan, o'rtoqlar o'rtasidagi raqobat bolada o'ziga bo'lgan ishonchni oshirish va muvaffaqiyatga erishish istagini kuchaytirishi mumkin, ammo haddan tashqari raqobat o'ta stress va o'zini past baholashga olib kelishi ehtimoli ham mavjud. Boshqa tomondan, aka-uka o'rtasidagi qo'llab-quvvatlash va hamkorlik bolaga empatiya, bir-birini tushunish va hissiy barqarorlikni o'rganishga yordam beradi.

Siblings o'rtasidagi munosabatlar shaxsning ijtimoiy va emosional rivojlanishida sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Bir-biriga ta'sir qiladigan o'rtoqliklar bolada o'z-o'zini anglashni rivojlantirishga, ijtimoiy ko'nikmalarni oshirishga va konfliktlarni hal qilishga yordam beradi. Oiladagi aka-uka o'rtasidagi munosabatlar, bolaga ijtimoiy rolni anglashda ham muhim. Shuningdek, o'rtoqliklar, ijtimoiy mojarolarni qanday hal qilishni, hissiyotlarni boshqarishni, va boshqalar bilan o'zaro munosabatda bo'lishni o'rgatadi.

Bir o'rtoqning faoliyati va uning psixologik xususiyatlari boshqa o'rtoqqa ham ta'sir qilishi mumkin. Masalan, agar oilada bir aka-uka yoki opa-singil boshqalar bilan yaxshi munosabatlar o'rnatgan bo'lsa, bu, qolgan o'rtoqlarga ham ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shuningdek, oilaviy tuzilma, bolalar o'rtasidagi yoshi, jinsiy

farqlar, va ota-onaning tarbiya uslubi kabi omillar siblings munosabatlarining shakllanishiga ta'sir qiladi.

Oiladagi o'rtoqlik munosabatlari shaxsning rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi, chunki ularning o'rganishi va munosabatlarni boshqarish usullari butun hayot davomida shakllanadi. Siblingsning o'zaro munosabatlari shaxsiyatning asosiy jihatlarini — masalan, o'zini hurmat qilish, xavfsizlik hissi, va hissiy barqarorlikni shakllantiradi. O'rtoqlikdagi yaxshi yoki yomon tajribalar, bolaning boshqa odamlar bilan munosabatda bo'lishiga, kelajakdagi do'stliklar va professional munosabatlarga ham ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa

Oilada sibling munosabatlarining shaxs shakllanishiga ta'siri katta va murakkab jarayon. O'rtoqliklar bolada ijtimoiy qobiliyatlar, hissiy barqarorlik va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, aka-uka o'rtasidagi ijobiy munosabatlar bolalarda o'zini anglashni va boshqalar bilan munosabatda bo'lishni o'rganishga yordam beradi. Shu sababli, oilaviy o'rtoqlik munosabatlarini ijobiy rivojlantirish bolalarning psixologik rivojlanishi va kelajakdagi muvaffaqiyatli shaxslar bo'lib shakllanishida muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Бандура, А. (2001). *Социальное научение и развитие личности*. Москва: Издательство Института психологии РАН.
2. Леви, Г. (2010). *Роль братских и сестринских отношений в личностном развитии*. Санкт-Петербург: Научное издательство «Питер».
3. Макаев, М. А. (2015). *Психология семейных отношений*. Ташкент: Узбекский университет.
4. Овчарова, В. И. (2007). *Эмоциональное развитие детей в семье*. Москва: Издательство «Просвещение».
5. Tojiboyeva G., Shobdurahimova U. O 'QITUVCHI FAOLIYATIDA MULOQOT MADANIYATI, UNI BAHOLASH MEKANIZMI VA PSIXOLOGIYASI //Архив научных исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1.
6. TOJIBOYEVA G. TA'LIMDAGI DESTRUKTIV NIZOLARNI KONSTRUKTIV BOSHQARISH PSIXOLOGIYASI //News of UzMU journal. – 2024. – Т. 1. – №. 1.1. 1. – С. 162-166.
7. Рахмонjonovna Т. G. NIZOLARNI YENGIB O 'TISHNING PSIXOLOGIK O 'ZIGA XOSLIGI //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – Т. 30. – №. 1. – С. 205-210.
8. Таджибаева Г. Р. ПРИЧИНЫ И ПУТИ РАЗРЕШЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КОНФЛИКТОВ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ //ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ. – 2021. – Т. 4. – №. 3.

9. Raxmonjonovna T. G., Abdullo o'g'li A. M. MAKTAB TA'LIMIDA NIZOLARNI BOSHQARISHNING KONSTRUKTIV OMILLARI //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – T. 49. – №. 2. – С. 193-196.
10. Raxmonjonovna T. G. et al. MAKTAB PSIXOLOGINING NIZOLI VAZIYATLARDAGI PSIXOPROFILAKTIK FAOLIYATINING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK OMILLARI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 57. – №. 1. – С. 22-25.